

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Τηλ. επικ.: 210 7767 023
Email koinovouleftikos@justice.gov.gr

12 ΣΕΠ. 2017

Αριθμός σελίδων εγγράφου: ...4...
Αριθμός σελίδων συνημμένων:0...
Σύνολο σελίδων: 4

Αθήνα, 11 - 09 - 2017

Αρ. Πρωτ.: 439

Προς:

✓ Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

Κοιν.:

Βουλευτή: κ. Δ. Κρεμαστινό
(δια της αρμόδιας Υπηρεσίας
της Βουλής των Ελλήνων)

Ερώτηση: 5566/11-05-2017

Σε απάντηση της υπ' αριθ. 5566/11-05-2017 Ερώτησης, που κατέθεσε στη Βουλή των Ελλήνων ο Βουλευτής κ. Δ. Κρεμαστινός, με θέμα: «Αναγνώριση αντιστοιχίας πτυχίων Νομικής Αλλοδαπής ΑΕΙ από την “Επιτροπή Αξιολόγησης” του άρθρου 15», και ειδικότερα επί του συγκεκριμένου ερωτήματος που τίθεται σας γνωστοποιούμε τα εξής:

Οι αποφάσεις του ΔΟΑΤΑΠ έχουν απόλυτη δεσμευτική ισχύ έναντι όλων των διοικητικών οργάνων ή αρχών της χώρας. Παρόλα αυτά, η έκταση των εννόμων συνεπειών προς τις οποίες αυτές συνδέονται είναι διαφοροποιημένες σύμφωνα με το νόμο. Αυτό σημαίνει ότι κανένα διοικητικό όργανο, υπηρεσία ή άλλη αρχή της χώρας δεν μπορεί να τις αγνοεί και οφείλει να τις λαμβάνει υπόψη της. Στην περίπτωση που ενδιαφέρει εν προκειμένω δεν πρέπει να θεωρείται εσφαλμένα ότι το αντικείμενο της απόφασης αναγνώρισης ισοτιμίας και αντιστοιχίας του ΔΟΑΤΑΠ αφορά αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων. Προκειμένου να γίνει κατανοητή η σχέση της απόφασης αναγνώρισης ακαδημαϊκών δικαιωμάτων με την απόφαση αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων παρατίθεται τα βασικά νομοθετικά και νομολογιακά δεδομένα στα οποία εμπεριέχεται και απόσπασμα πρόσφατης δικαστικής απόφασης που έκρινε σχετικά, ήτοι:

1. Σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 1 περίπτωση β) του ν. 4194/2013 (ΦΕΚ Α' 208/27-09-2013, Κώδικας Δικηγόρων), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 7 παρ.3.α του Ν.4205/2013, ΦΕΚ Α' 242, και κατόπιν με το άρθρο πρώτο υποπαρ.ΙΕ.1.στοιχ. α' Ν.4254/2014, ΦΕΚ Α' 85/7.4.2014, ορίζεται ότι: «1. Πτυχιούχοι ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της αλλοδαπής μπορούν να πραγματοποιούν άσκηση στην Ελλάδα, εφόσον:

- α. είναι πολίτες κράτους -μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλου συμβαλλομένου κράτους της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο,
- β. είναι κάτοχοι πτυχίου Νομικής Σχολής των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων των ανωτέρω υπό (α) Κρατών.».

Ήδη, με το εδάφιο α' της παρ.4 του άρθρου 6 Ν.4285/2014 (ΦΕΚ Α 191/10.9.2014) προστέθηκε παράγραφος 1Α, ως εξής: «1.Α. Για το αίτημα εγγραφής στο Μητρώο ασκουμένων αποφαινεται Επιτροπή Αξιολόγησης, η οποία συγκροτείται με απόφαση της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων της Χώρας. Η Επιτροπή αποτελείται από τους Προέδρους των Δικηγορικών Συλλόγων: α) Αθηνών, ως πρόεδρο, β) Θεσσαλονίκης, γ) Πειραιώς ή τους αναπληρωτές τους και δ) έναν Πρόεδρο άλλου Δικηγορικού Συλλόγου ή τον αναπληρωτή του. Η ανωτέρω Επιτροπή ορίζεται στην πρώτη συνεδρίαση της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων, που συγκαλείται μετά τις αρχαιρεσίες για ανάδειξη των προεδρείων των Συλλόγων και η θητεία της

διαρκεί μέχρι τη λήξη της θητείας των μελών της. Στην Επιτροπή μετέχει επίσης, ως πέμπτο μέλος, και ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου στον οποίο υποβλήθηκε η αίτηση ή το οριζόμενο από αυτόν μέλος του Συλλόγου αυτού. Αν ο αιτών επιθυμεί να εγγραφεί σε σύλλογο ο πρόεδρος του οποίου μετέχει ως μόνιμο μέλος (α έως δ), τότε ως πέμπτο μέλος ορίζεται με απόφαση του Προέδρου του συλλόγου αυτού, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, με τον αναπληρωτή του. Η Επιτροπή συνεδριάζει τουλάχιστον τέσσερις φορές ετησίως.

Εφόσον πληρούνται οι κατά τα ανωτέρω υπό α και β προϋποθέσεις, η Επιτροπή διερευνά αν τα εν γένει προσόντα του ενδιαφερομένου είναι αντίστοιχα προς εκείνα που κατά τον παρόντα κώδικα απαιτούνται για την εγγραφή πτυχιούχου νομικής ως ασκούμενου. Κατά την κρίση της αυτή λαμβάνονται υπόψη οι τίτλοι σπουδών του υποψηφίου, τα γνωστικά αντικείμενα τα οποία έχει διδαχθεί, τα δικαιολογητικά που προσκομίζει και η εν γένει εμπειρία του σε εργασίες νομικής φύσεως. Λαμβάνονται επίσης, υπόψη οι διαφορές των ευρωπαϊκών εννόμων τάξεων. Σε περίπτωση διαπίστωσης μη αντιστοιχίας των επαγγελματικών προσόντων, η Επιτροπή αξιολόγησης παραπέμπει το φάκελο του αιτούντος στην Επιτροπή του άρθρου 16. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθορίζεται ο τρόπος λειτουργίας της ως άνω Επιτροπής και κάθε άλλο σχετικό θέμα.».

Περαιτέρω, με την ΥΑ του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων υπ' αρ. 80423 (ΦΕΚ Β' 2923/30-10-2014) με τίτλο «Επιτροπή Αξιολόγησης Υποψηφίων Ασκούμενων Δικηγόρων» ορίζεται ότι (άρθρο 2 παρ. 3) «η Επιτροπή Αξιολόγησης συνεδριάζει, μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, τακτικά μεν τέσσερις φορές ετησίως, κατά τους μήνες Μάρτιο, Ιούνιο, Σεπτέμβριο και Δεκέμβριο, εκτάκτως δε όποτε παραστεί ανάγκη. Στην πρόσκληση επισυνάπτεται ημερήσια διάταξη στην οποία αναφέρονται αναλυτικά οι αιτήσεις που θα εξετασθούν. Ειδικώς, η πρώτη συνεδρίαση της Επιτροπής Αξιολόγησης θα πραγματοποιηθεί εντός δεκαπέντε ημερών από τη δημοσίευση της αποφάσεως συγκροτήσεως», καθώς και ότι (άρθρο 2 παρ. 5) «Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 13 έως 15 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Ν. 2690/1999 (Α' 45)». Ιδίως δε, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 3 παρ. 1 της ως άνω ΥΑ η Επιτροπή Αξιολόγησης διερευνά αν τα εν γένει προσόντα του υποψηφίου είναι αντίστοιχα προς εκείνα που απαιτούνται κατά τον Κώδικα Δικηγόρων για την εγγραφή πτυχιούχου νομικής ως ασκούμενου. **Προς τούτο συνεκτιμώνται, ιδίως, οι τίτλοι σπουδών του υποψηφίου, τα μαθήματα που έχει διδαχθεί, η διάρκεια των σπουδών του, η εμπειρία του σε νομικές εργασίες, η ενδεχόμενη αναγνώριση του τίτλου σπουδών του από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. και η βεβαιωμένη με σχετικό αποδεικτικό συμμετοχή του σε επιμορφωτικά σεμινάρια. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στις διαφορές μεταξύ των ευρωπαϊκών εννόμων τάξεων.** Τέλος, σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου εάν κριθεί ότι ο υποψήφιος πληροί τις νόμιμες προϋποθέσεις, εγγράφεται ως ασκούμενος στον Δικηγορικό Σύλλογο όπου επιθυμεί, αναδρομικά από την ημερομηνία καταθέσεως της αιτήσεώς του. Αν κριθεί ότι ο υποψήφιος δεν πληροί τις νόμιμες προϋποθέσεις, η Επιτροπή παραπέμπει, με αιτιολογημένη απόφασή της, τον φάκελο στην Μόνιμη Επιτροπή Δοκιμασίας Επάρκειας που προβλέπεται στο άρθρο 16 του Κώδικα Δικηγόρων. Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή οφείλει να αποφανθεί εντός δύο μηνών από τη συνεδρίασή της.

Αλλωστε, με το άρθρο 45 παρ. 4 εδ. β' ΠΔ 18/1989, «η αρχή θεωρείται ότι αρνείται την ενέργεια αυτή όταν παρέλθει άπρακτη η ειδική προθεσμία που τυχόν τάσσει ο νόμος, διαφορετικά όταν παρέλθει τρίμηνο από την υποβολή της σχετικής αιτήσεως στη Διοίκηση, η οποία είναι υποχρεωμένη να χορηγεί ατελώς βεβαίωση για την ημέρα υποβολής της αίτησης αυτής.».

2. Από τη νομολογία κρίθηκε πρόσφατα ότι: «σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 39 και 43 της Συνθήκης για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, όπως ίσχυσε μετά τη Συνθήκη του Άμστερνταμ (οι οποίες έχουν το ίδιο περιεχόμενο με τις παρατεθείσες στην προηγούμενη σκέψη διατάξεις των άρθρων 45 και 49 ΣΛΕΕ) όταν κράτος μέλος της Ένωσης (εφεξής «κράτος υποδοχής») εξετάζει αν θα επιτρέψει σε «κοινοτικό υπήκοο», ακόμη και πολίτη του ιδίου, την άσκηση επαγγέλματος για την οποία, κατά τη νομοθεσία του κράτους αυτού, απαιτούνται προσόντα πιστοποιούμενα με την κατοχή ορισμένου τίτλου, οι αρμόδιες αρχές υποχρεούνται να λαμβάνουν υπόψη τους τίτλους τους οποίους έχει αποκτήσει ο ενδιαφερόμενος σε άλλο κράτος μέλος («κράτος προέλευσης») και οι οποίοι συνιστούν νόμιμη προϋπόθεση για την άσκηση του ίδιου επαγγέλματος στο κράτος εκείνο. Η υποχρέωση αυτή δεν οφείλεται στην εγγενή ακαδημαϊκή αξία των εν λόγω τίτλων ούτε περιορίζει την αποκλειστική αρμοδιότητα του κράτους υποδοχής να καθορίζει το ίδιο τη μορφή, το περιεχόμενο και το επίπεδο της οικείας εκπαίδευσης, καθώς και τα επιθυμητά για το συγκεκριμένο επάγγελμα προσόντα, αλλά στηρίζεται στο γεγονός ότι οι πιο πάνω τίτλοι επιτρέπουν στο κράτος προέλευσης την πρόσβαση στο οικείο επάγγελμα. Γι' αυτό και δεν επιτρέπεται να μη λαμβάνονται υπόψη εξαιτίας ακαδημαϊκών και μόνο (ως προς την αντίστοιχη εκπαίδευση) διαφορών μεταξύ κράτους προέλευσης και κράτους υποδοχής. Αντιθέτως, το κράτος υποδοχής πρέπει σε κάθε περίπτωση να εξετάζει τους εν λόγω τίτλους, να συγκρίνει τις ικανότητες που πιστοποιούνται με αυτούς με τα αντίστοιχα προσόντα που απαιτούνται κατά τη δική του νομοθεσία για το συγκεκριμένο επάγγελμα, και, ανάλογα με το αποτέλεσμα της σύγκρισης, είτε (επί αντιστοιχίας των προσόντων) να επιτρέπει άνευ άλλου την πρόσβαση στο επάγγελμα είτε (επί μερικής μόνον αντιστοιχίας) να αξιώνει από τον ενδιαφερόμενο να αποδείξει ότι έχει συμπληρώσει με άλλους τρόπους τα υπολειπόμενα προσόντα. Αρμόδιο, εξάλλου, για την κρίση αυτή, περί επαγγελματικής ισοτιμίας των τίτλων, είναι, αν δεν έχει θεσπισθεί στο κράτος υποδοχής σχετική διαδικασία, το όργανο του κράτους αυτού στο οποίο έχει ανατεθεί από την οικεία εθνική νομοθεσία η αρμοδιότητα να ελέγχει τη συνδρομή των προϋποθέσεων πρόσβασης στο συγκεκριμένο επάγγελμα. Τα ανωτέρω ισχύουν και στην περίπτωση δικηγόρων και ασκούμενων δικηγόρων και, επομένως, όταν κοινοτικός υπήκοος ζητεί να του επιτραπεί να διανύσει σε κράτος μέλος την πρακτική άσκηση που προβλέπεται στο κράτος αυτό ως προϋπόθεση για την άσκηση του επαγγέλματος του δικηγόρου και επικαλείται προς τούτο τίτλους, τους οποίους έχει αποκτήσει σε άλλο κράτος μέλος και οι οποίοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο κράτος εκείνο για την πρόσβαση σε αντίστοιχη δραστηριότητα, η αρμόδια αρχή του κράτους υποδοχής οφείλει, κατά τα προεκτεθέντα, να λάβει υπόψη τους εν λόγω τίτλους και, συνεκτιμώντας τους στο πλαίσιο της συνολικής αξιολόγησης της εκπαίδευσης και των εν γένει προσόντων του αιτούντος, να εξακριβώσει αν και κατά πόσον οι γνώσεις που πιστοποιούνται με τους τίτλους αυτούς και τα κτηθέντα στο κράτος προέλευσης προσόντα ή επαγγελματική πείρα, καθώς και η πείρα, την οποία έχει αποκτήσει ο αιτών στο κράτος υποδοχής, πληρούν, μερικώς έστω, τις σχετικές ουσιαστικές προϋποθέσεις που απαιτούνται στο τελευταίο αυτό κράτος. Κατά την αξιολόγηση δε αυτή, το κράτος υποδοχής μπορεί να προβαίνει σε συγκριτική εξέταση των απαιτούμενων από το ίδιο διπλωμάτων με εκείνα του κράτους προελεύσεως, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τις διαφορές των εθνικών εννόμων τάξεων, δεν μπορεί όμως να αρνηθεί την ικανοποίηση του σχετικού αιτήματος με μόνη την αιτιολογία ότι πτυχίο νομικής που αποκτήθηκε στο κράτος προέλευσης δεν έχει τύχει ακαδημαϊκής αναγνώρισης στο κράτος υποδοχής.» (2617/2015 ΣτΕ, βλ. σχετ. και 513/2015 ΣτΕ, 2770/2011 ΟλΣτΕ).

Άλλωστε, ήδη με την απόφαση του άλλοτε Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων Morgenbesser (απόφαση της 13-11-2003, υπόθεση C-313/01), κατά την ερμηνεία του κοινοτικού νομικού πλαισίου για την αναγνώριση των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν

επαγγελματική εκπαίδευση, θεωρήθηκε ότι (σε αγκύλη τα σχετικά σημεία του οικείου σκεπτικού): «[64]η, από ακαδημαϊκή και επαγγελματική άποψη, αναγνώριση της ισοτιμίας διπλώματος αποκτηθέντος σε ένα πρώτο κράτος μέλος μπορεί να είναι πρόσφορη, και μάλιστα καθοριστική, για την εγγραφή στον δικηγορικό σύλλογο ενός δευτέρου κράτους μέλους. ... [65] Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι, για να προβεί η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους υποδοχής σε ελέγχους, υπό συνθήκες τέτοιες όπως στην κύρια δίκη, απαιτείται να εξακριβώσει αν το πτυχίο το οποίο επικαλείται ο ενδιαφερόμενος είναι, από ακαδημαϊκή άποψη, ισότιμο με το πτυχίο που κανονικά απαιτείται από τους υπηκόους του κράτους αυτού.[66] Επομένως, το πτυχίο του ενδιαφερόμενου ... πρέπει να συνεκτιμάται στο πλαίσιο συνολικής αξιολόγησης της εκπαίδευσης, ακαδημαϊκής και επαγγελματικής, την οποία επικαλείται αυτός.[67] Επομένως, στην αρμόδια αρχή εναπόκειται να εξακριβώσει, ... εάν και κατά πόσον οι γνώσεις που πιστοποιούνται με το χορηγηθέν σε άλλο κράτος μέλος πτυχίο και τα κτηθέντα εκεί προσόντα ή επαγγελματική πείρα, καθώς και η πείρα την οποία έχει αποκτήσει ο υποψήφιος στο κράτος μέλος όπου ζητεί την εγγραφή του, πληρούν, μερικώς έστω, τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την πρόσβαση στην οικεία δραστηριότητα. [70] Αν η συγκριτική αυτή εξέταση των διπλωμάτων καταλήγει στη διαπίστωση ότι οι γνώσεις και τα προσόντα που πιστοποιούνται με το αλλοδαπό δίπλωμα αντιστοιχούν στα απαιτούμενα από τις εθνικές διατάξεις, το κράτος μέλος υποχρεούται να δεχθεί ότι το δίπλωμα αυτό πληροί τις προϋποθέσεις που θέτουν οι εθνικές διατάξεις. [72] Βάσει των προεκτεθέντων ... το κοινοτικό δίκαιο εμποδίζει τις αρχές κράτους μέλους να αρνούνται να εγγράψουν, στα μητρώα των διανύοντων περίοδο ασκήσεως αναγκαία για την εν συνεχεία άσκηση του δικηγορικού επαγγέλματος, τον κάτοχο πτυχίου νομικής, το οποίο απέκτησε σε άλλο κράτος μέλος, με μόνη αιτιολογία ότι το πτυχίο αυτό δεν έχει χορηγηθεί ούτε επικυρωθεί από πανεπιστήμιο του πρώτου κράτους.».

Τέλος σας γνωρίζουμε ότι το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων, δηλαδή τα άρθρα 15 και 16 του Κώδικα Δικηγόρων (ν. 4194/2013) που αναφέρονται στην Επιτροπή Αξιολόγησης και στη Μόνιμη Επιτροπή Δοκιμασίας Επάρκειας, αντίστοιχα, κρίνεται επαρκές και αποτελεσματικό. Ωστόσο, το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων παρακολουθεί τις δύο Επιτροπές (ζητώντας και στοιχεία από αυτές) και θα παρέμβει άμεσα, σε περίπτωση που γίνει δέκτης ουσιαστικών προβλημάτων, για την εύρυθμη λειτουργία τους.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ Ν. ΚΟΝΤΟΝΗΣ**

Ακριβές αντίγραφο
Η Αναπλ. Προϊσταμένη Τμήματος

Χ. Παπαδημητρίου